نفت و انرژی

تسهیل واردات خودروها راهکاری برای حل ناترازی بنزین

عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی تسهیل واردات خودروهای غیربنزینی و هیبریدی، تولید خودروهای کم‌مصرف در داخل و متنوع‌سازی سبد سوخت را راهکاری برای حل ناترازی بنزین دانست.

به گزارش زمان به نقل از شانا، مصطفی نخعی به ناترازی‌های موجود در کشور به‌ویژه ناترازی در بخش انرژی اشاره و اظهار کرد: امروز ناترازی یک چالش بزرگ در اقتصاد کشور است. چند سالی است که ناترازی وارد ادبیات اقتصادی و سیاسی کشور شده است. یک روز شاهد ناترازی گاز هستیم و روز دیگر شاهد ناترازی برق، یک روز ناترازی بنزین را داریم و روز دیگر ناترازی گازوئیل که باید برای آن چاره‌ای اندیشیده شود. وی افزود: ناترازی انرژی در عمل به یکی از موضوعات اقتصادی و تولیدی کشور تبدیل شده است. هم‌اکنون توجه‌ها به‌طور عمده به سمت تولید است و معمولا از مصرف غفلت می‌شود در ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر، بازار تبادلات و گواهی‌های صرفه‌جویی انرژی را داریم و اینها موضوعاتی است که به لحاظ قانونی در بحث مصرف پیش‌بینی شده است. عضو کمیسیون انرژی مجلس تصریح کرد: افزون بر این، در قانون برنامه هفتم توسعه به ایجاد ساختاری با عنوان مدیریت راهبردی انرژی در کشور تأکید کردیم تا ساختاری منسجم و هماهنگ تشکیل شود که بحث مدیریت مصرف انرژی را کاملاً اختصاصی پیگیری کند. نخعی گفت: شاید برای حل ناترازی گاز نیاز باشد کاری را که در ناترازی برق انجام دادیم، انجام دهیم. یعنی قانون جامع، کامل و دقیقی را در این حوزه تدوین و به دستگاه‌های اجرایی تکلیف کنیم تا به مرور شاهد کاهش ناترازی گاز در کشور باشیم. ما همه ریل‌گذاری‌ها را انجام دادیم و در مجلس دوازدهم همه هم و غم و تلاش‌مان را باید برای اجرای این قوانین بگذاریم. وی به بحث واردات خودروهای کم‌مصرف و خودروهای هیبریدی اشاره کرد و افزود: این موضوع آن‌طور که باید عملیاتی نشده است. از سوی دیگر در مورد خودروهای فرسوده سال‌هاست برنامه مشخصی در کشور وجود ندارد و متأسفانه برخی خودروهای داخلی نیز مصرف بالایی دارند. سالانه چند میلیون خودرو وارد تاوگان حمل‌ونقل کشور می‌شود و از سوی دیگر در زمینه از رده خارج کردن یا اسقاط خودروهای فرسوده اقدام خاصی انجام نمی‌شود. در این شرایط طبیعی است که به این وضع دچار شویم. عضو کمیسیون انرژی مجلس اظهار کرد: برای مدیریت مصرف باید اقدامی انجام دهیم و مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان درباره مصرف انرژی را اجرایی کنیم. برای مدیریت مصرف انرژی قانون داریم، اما این قوانین به‌درستی اجرا نشده است. بنابراین آنچه امروز شاهد آن هستیم، محصول بی‌عملی یا کم‌توجهی به بسیاری از مفاد قانونی و اولویت‌ها در گذشته است که باید در جایی متوقف شود.

احتمال کاهش قیمت‌های نفت پس از تحولات خاورمیانه

تحلیلگران پیش‌بینی کردند که پس از تحولات اخیر خاورمیانه، قیمت نفت با آغاز معامله‌ها در هفته جاری کاهش یابد.

به گزارش زمان به نقل از وزارت نفت، تحلیلگران پیش‌بینی کردند که پس از اقدام تلافی‌جویانه رژیم صهیونیستی علیه ایران و مختل نشدن عرضه انرژی در بازارهای جهانی، قیمت‌های نفت در معامله‌های روز دوشنبه، هفتم آبان‌ماه با کاهش همراه خواهد بود. نگرانی‌ها درباره اقدام تلافی‌جویانه رژیم صهیونیستی به تأسیسات ایران و نتیجه انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا در ماه آینده سبب شد قیمت معامله‌های آتی نفت خام شاخص برنت دریای شمال و نفت خام شاخص وست تگزاس اینترمدیت آمریکا (WTI) در معامله‌های پرنوسان هفته گذشته ۴ درصد افزایش یابد. هری جیلینگویریان، سرپرست گروه تحقیقاتی شرکت اونیکس در شبکه اجتماعی لینکدین گفت: پس از مشخص شدن واکنش نهایی رژیم صهیونیستی علیه ایران، بازار می‌تواند نفس راحتی بکشد. توئی سایکامور، تحلیلگر بازار مؤسسه آی‌جی در سیدنی هم گفت: آسیب نرسیدن به زیرساخت‌های نفتی ایران در پی اقدام رژیم صهیونیستی عامل ابهام در بازار را رفع کرده است. وی با اشاره به احتمال بازگشت قیمت نفت دابلیوتی‌آی آمریکا به ۷۰ دلار برای هر بشکه گفت: با بازگشایی بازار معامله‌های آتی نفت خام، به احتمال بسیار زیاد شاهد واکنش‌ها به اتفاق‌های اخیر خواهیم بود. جیلینگویریان پیش‌بینی می‌کند صرف ریسک ژئوپلیتیکی که در قیمت نفت لحاظ شده بود به‌سرعت کاهش یابد و قیمت نفت خام برنت به ۷۴ یا ۷۵ دلار برای هر بشکه بازگردد. جیووانی استانوو، تحلیلگر کالا در مؤسسه خدمات مالی بوی‌اس‌ام هم پیش‌بینی کرد قیمت‌های نفت در معامله‌های روز دوشنبه کاهش یابد، اما این کاهش قیمت‌ها موقتی خواهد بود، زیرا بازار صرف ریسک را لحاظ نکرده است.

۹۶ میلیارد دلار فرصت از دست رفته انرژی در ایران

رئیس پژوهشگاه نیرو گفت: در سال ۱۴۰۲ بر اساس محاسباتی که انجام دادیم، ۹۶.۲ میلیارد دلار فرصت از دست رفته انرژی در ایران بوده است که به خاطر ساختار ناتنظیم و اقتصاد معیوب انرژی در کشور است.

به گزارش زمان به نقل از ایسنا، مجید عمیدپور در حاشیه بیست‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی در نشست خبری، با بیان اینکه سالانه ۳۵ تا ۴۰ میلیارد دلار یارانه انرژی در ایران پرداخت می‌شود که موجب شده بخش‌های مختلف انگیزه‌ای برای افزایش بهره‌وری نداشته باشند.

وزیر راه و شهرسازی تاکید کرد:

اجرای پروژه‌های عمرانی باید «اقتصاد پایه» باشد

وزیر راه و شهرسازی گفت: اگر اجرای پروژه‌های عمرانی «اقتصاد پایه» نباشد، نمی‌توان از ابرچالش کمبود منابع عبور کرد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، دومین نشست «شورای مشورتی اقتصادی» به ریاست فرزانه صادق وزیر راه و شهرسازی با حضور نمایندگانی از سازمان برنامه و بودجه، وزارت امور اقتصاد و دارایی، مرکز پژوهش‌های مجلس، اتاق بازرگانی و صاحب‌نظران دانشگاهی برگزار شد تا به بررسی چگونگی تسهیل و تداوم مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌های مرتبط با وزارت راه و شهرسازی در طول برنامه هفتم توسعه بپردازد. هدف از برگزاری این جلسات، بررسی چگونگی مشارکت بخش خصوصی؛ مدل‌های مختلف این مشارکت و چگونگی ایجاد جذابیت‌های لازم برای بهش خصوصی، جهت همکاری با وزارت راه و شهرسازی است. فرزانه صادق وزیر راه و شهرسازی با اشاره به اینکه تاکنون این وزارتخانه و دیگر بخش‌های دولتی با دریافت بودجه‌های سالانه از سازمان برنامه و بودجه به دنبال اجرای پروژه‌های عمرانی خود بوده‌اند، توضیح داد: وضعیت اقتصادی کنونی کشور به گونه‌ای است که وزارت اقتصاد و امور دارایی و بانک‌ها را نیز در تأمین منابع دچار مشکل کرده است. از این رو وزارت راه و شهرسازی برای پیشبرد برنامه‌های خود باید به دنبال راهکارهای دیگری برای جبران کمبود منابع پروژه‌های خود باشد. به گفته وزیر راه و شهرسازی چنانچه اجرای پروژه‌های عمرانی، «اقتصاد پایه» نباشد، از ابر چالش کمبود منابع نمی‌توان عبور کرد و نارضایتی عمومی افزایش خواهد یافت. وی با اشاره به رویکرد واقع‌گرایانه دولت در تدوین لایحه بودجه ۱۴۰۴ ادامه داد: ناگزیر از تدوین دستورالعمل‌هایی برای مولدسازی در وزارت راه و شهرسازی هستیم. صادق بر ضرورت حضور بخش خصوصی و تداوم حضور آن در اجرای پروژه‌های وزارت راه و شهرسازی تاکید کرد و افزود: لازم است شفافیت لازم در این زمینه فراهم شود تا امکان برابر برای حضور بخش‌های مختلف از این طریق فراهم شود. در بخش دیگری از این نشست، نمایندگان سازمان برنامه و بودجه راهکارهایی همچون «مشارکت عمومی-خصوصی» به عنوان ساده‌ترین مدل سرمایه‌گذاری، فاینانس داخلی و خارجی، مولدسازی و ... را برای مشارکت بخش خصوصی ارائه کردند. علاوه بر این نمایندگان بخش خصوصی و اتاق بازرگانی نیز بر ضرورت کاهش تصدی‌گری دولت به ویژه در تعیین نرخ‌های عوارض آزادراهی تاکید کردند.

در این نشست از «عدم ثبات اقتصادی، افزایش ریسک، نبود تقاضا، قیمت گذاری‌های غیر اقتصادی و سرکوب قیمتی در عوارض عبوری آزادراهی و ...» به عنوان مهمترین دلایل عدم مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌های عمرانی یاد شد. برخی پیشنهادات همچون «ایجاد صندوق توسعه حمل و نقل، ایجاد منابع پایدار برگشت پذیر، استجازه تهاتر نفت، مولدسازی دارایی بخش حمل و نقل و فراهم آوردن زمینه سپرده گذاری شرکت‌های سود ده» نیز از جمله پیشنهادات برای ایجاد انگیزه بخش خصوصی در مشارکت با دولت نیز در این جلسه عنوان شد.

لزوم تسریع در رفع موانع مشارکت مردم در جهش تولید

نماینده مردم سراب در مجلس شورای اسلامی با انتقاد از عدم تحقق شعار سال گفت: با وجود گذشت نیمی از سال هنوز متأسفانه در ارکان دولت آن جهش لازم را احساس نمی‌کنیم و موانع لازم برای مشارکت مردم برطرف نشده است.

به گزارش سرویس اقتصادی زمان، مجید نصیربور در جلسه علنی دیروز یکشنبه مجلس در نطق میان دستور خود با اشاره به اقدام متجاوزگرانه رژیم صهیونیستی در حمله به نقاطی در کشور عنوان کرد: از همه واحدهای نظامی و انتظامی که در این روزها موجب افزایش اقتدار ملی و حوزه نفوذ جمهوری اسلامی تحت رهبری معظم انقلاب شدند، تقدیر و تشکر می‌کنم. وی همچنین با اشاره به نامگذاری سال جاری با عنوان جهش تولید با مشارکت مردم گفت: شعار سال جهش تولید با مشارکت مردم بود اما با وجود گذشت نیمی از سال هنوز متأسفانه در ارکان دولت آن جهش لازم را احساس نمی‌کنیم و موانع لازم برای مشارکت مردم برطرف نشده است؛ موانعی که باید هرچه سریع‌تر برطرف شود و مردم با حضور موثر خود در اقتصاد ملی بتوانند تاثیر بسزایی بگذارند به ویژه در ایامی که فشار تحریم‌های ظالمانه استکبار جهانی، نفس‌های مردم را هرروز تنگ‌تر نموده است. این نماینده مجلس ادامه داد: همان‌طور که رهبری فرمودند برای عبور از این وضعیت باید با مشارکت مردم راه‌های دور زدن تحریم را با هم تجربه کنیم و این امکان‌پذیر نیست مگر آنکه موانع تولید را برطرف و میزان تولید و صادرات را افزایش دهیم. متأسفانه در تصمیماتی که امروز دستگاه‌های اقتصادی می‌گیرند این نگرش دیده نمی‌شود که باید این موانع هرچه سریع‌تر برطرف شود. نصیرپور همچنین در تذکری خطاب به رئیس جمهور اظهار کرد: شما دولت وفاق ملی را تشکیل دهید اما سوال این جاست که سهم شما و اندیشه شما در سایر ساختارهای گواهی سه‌گانه و دستگاه حاکمیتی چیست؟ نماینده سراب در بخش‌های دیگری از نطق خود خواستار رفع موانع اداری، توسعه فرهنگی، تکمیل تصفیه‌خانه و رفع مشکلات بیمه کشاورزی حوزه انتخابیه خود شد.

مالیات باید معیار اعتبارسنجی افراد شود

رئیس سازمان امور مالیاتی کشور یکی از کارکردهای مالیاتی در دنیا را معیار قرار گرفتن آن برای دادن اعتبار به افراد دانست و گفت: در همه جای دنیا افراد نسبت به مالیاتی که پرداخت می‌کنند واکنش نشان می‌دهند.

به گزارش زمان به نقل ازایرنا، «سیدمحمدهادی سبحانیان» دیروز در دومین همایش سراسری پلیس و فعالان و سرمایه‌گذاران اقتصادی با بیان این مطلب افزود: نظام مالیاتی فارغ از کارکرد تامین مالی، کارکرد دیگری هم دارد و آن معیار اعتبارسنجی افراد است یعنی نباید بگذاریم فردی که سهم خود را بابت توسعه کشور پرداخت نکرده است، هزاران میلیارد تومان از نظام بانکی تسهیلات بگیرد. وی گفت: قطعا باید یکی از مهمترین مولفه‌های ارائه این خدمات به فعالان اقتصادی و کسب‌وکارها میزان مالیاتی باشد که پرداخت می‌کنند و اگر این اتفاق بیافتد و این ملاک و مبنای ارائه خدماتی که حاکمیت در اختیار مردم قرار می‌دهد، باشد، تمکین مالیاتی افزایش پیدا خواهد کرد. سبحانیان در خصوص تلاش‌های سازمان امور مالیاتی برای جلوگیری از فرار مالیاتی نیز گفت: بخشی از کار ما اقدامات پیشینی برای جلوگیری از فرار مالیاتی است و تلاش می‌کنیم با استفاده از داده بی‌عدالتی‌ها در این بخش را کنار بزنیم. وی گفت: رئیس جمهور هم به حکمرانی مبتنی بر داده به ویژه در حوزه نظام مالیاتی اعتقاد دارد و اصرار او برای اجرای کامل ماده ۱۶۹ مکرر هم بر همین اساس است تا نظام مالیاتی مبتنی بر داده عمل کند.

مواد ۱۶۹و ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم در راستای مبارزه با فرار مالیاتی به سازمان امور مالیاتی این اجازه را داده است تا حساب ها و اطلاعات مالی مودیان را مورد بررسی قرار دهد تا با شفافیت سازی جلوی فرارهای مالیاتی گرفته شود. طبق این مواد قانونی، همه اشخاص حقوقی که اقدام به فعالیت های اقتصادی و تجاری در فصول مختلف سال می کنند، موظف به ارائه صورت های مالی و معاملاتی خود به سازمان های مالیاتی هستند و این امر در راستای محاسبه مالیات ستانی عادلانه است.

سازمان امور مالیاتی در چند سال گذشته با به روز رسانی سامانه های متعدد توان خود را برای بستن راه های فرار مالیاتی قرار داده است و در همین راستا سامانه مودیان و پایانه های فروشگاهی را اجرایی کرده است تا هر گونه خرید و فروش در این سامانه ثبت و صورت حساب ها به صورت الکترونیکی صادر شود. سازمان امور مالیاتی کشور از روش سنتی دریافت مالیات که مبتنی بر چانه زنی بین مودیان و ممیزان بوده، به سمت داده محوری و هوشمندسازی حرکت کرده است و بر اساس مستندات و صورتحساب ها، مالیات را به صورت عادلانه دریافت می کند که این امر موجب رضایت اصناف و مشاغل است. این سازمان با ایجاد دفتر حسابرسی سیستمی، تولید اظهارنامه برآوردی، اجرای قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مودیان و سیستمی شدن فرآیندهای مالیاتی به دنبال حکمرانی داده و شناسایی فراریان مالیاتی است. ضمن اینکه این سازمان بارها اعلام کرده است که اولویت در مالیات ستانی مبارزه با فرار مالیاتی دانه درشت ها و سوبر میلیاردرهاست و در این زمینه بسیار مصمم بوده و هیچ نوع مماشاتی ندارد.

فعلاً برای بررسی مزد سال آینده کارگران زود است

به ماه‌های پایانی سال نزدیک می‌شویم و طبق سنوات گذشته می‌بایست کمیته‌های ذیل شورای‌عالی کار تشکیل می‌شد و بررسی‌های مزدی آغاز می‌شد اما به‌تازگی معاون روابط کار بیان کرده است که بررسی مزدی کارگران زود است.

به گزارش زمان به نقل ازتسنیم؛ حدود ۵ماه به پایان سال باقی مانده است و هنوز خبری از تشکیل جلسات شورای‌عالی کار و بررسی مزدی نیست. در سنوات گذشته حدود ۵ ماه قبل از پایان سال جلسات کمیته‌های دستمزد که ذیل شورای‌عالی کار است، برگزار می‌شد و بحث مزدی را بررسی می‌کردند، اما امسال خبری از برگزاری جلسات نیست. یکی از موضوعاتی که امسال مطرح بود، بحث بررسی روش تعیین مزد بود که تحت عنوان طرحی در مجلس شورای اسلامی مطرح شد، اما متأسفانه این طرح نیز در کمیسیون اجتماعی مجلس همچنان بدون هیچ بررسی باقی مانده است و اعضای کمیسیون اطلاعات دقیقی از جزئیات طرح ندارند. یکی از پیشنهادات واحد مجلسی‌ها این است که تا زمانی که تورم کنترل نشود، افزایش مزد اثر نخواهد داشت. نمایندگان کارگران هم از وزارت کار گلایه‌مند هستند که چرا جلسات شورای‌عالی کار برگزار نمی‌شود، برخی از نمایندگان دلیل تعلل وزارت کار را تعیین تکلیف معاونت روابط کار می‌دانند و معتقدند که اگر تکلیف معاونت مشخص شود، شاید سرعت تشکیل جلسات شورای‌عالی کار بیشتر شود و بحث ترمیم مزدی کارگران و بررسی برای دستمزد ۱۴۰۴ مطرح شود. علی‌حسین رعیتی فرد، معاون روابط کار در گفت‌وگوی اخیر خود بیان کرده است که اکنون برای بررسی مزدی سال آینده زود است.

اما نگاه منطقی به وضعیت مزدی کارگران نشان‌دهنده این است که مزد کارگران بهتر است در فضایی خارج از چانه‌زنی تعیین شود و برای دقیقه ۹۰ نباشد تا بدون بررسی کارشناسی ابعاد سبد معیشت بخواهند مزد را تعیین کنند. معاون روابط کار بیان کرده است: طبق قاعده حداقل عیدی کارگران برای ۱۲ماه کارکرد ۲برابر حقوق پایه است به‌شرطی که از سه برابر حداقل حقوق بیشتر نشود. معاون روابط کار وزیر تعاون یادآور شد: امسال حداقل حقوق کارگران ۷میلیون و ۱۶۶هزار تومان است، لذا حداقل عیدی کارگران برای کارکرد ۱۲ ماه ۱۴میلیون و ۱۶۶هزار تومان و حداکثر عیدی کارگران امسال ۲۱میلیون و ۵۰۰ هزار تومان است. رعیتی‌فرد در مورد زمان پرداخت عیدی کارگران هم ابراز کرد: معمولا کارفرمایان از آخر سال پرداخت می‌کنند و برخی کارفرمایان هم در طول سال به‌تدریج در هر ماه پرداخت می‌کنند، تا آخر سال فشاری متوجه بنگاه نشود. معاون روابط کار در مورد تعداد کارگران بیمه‌شده، گفت: کارگران بیمه‌شده دارای کارفرما (بیمه اجباری) ۱۰میلیون و ۷۷۷هزار نفر هستند، اما برخی کارگران بیمه‌شده خویش‌فرما هستند که در مجموع بیش از ۱۵میلیون بیمه‌شده تأمین اجتماعی در کشور داریم. رعیتی‌فرد در مورد کارگروه‌های مزد ذیل شورای‌عالی کار نیز گفت: هنوز کارگروهها تشکیل نشده است و زمان برای ورود به بحث حداقل مزد سال آینده زود است. وی گفت: اعضای حقیقی شورای‌عالی کار شامل همتی وزیر امور اقتصادی و اتابک وزیر صمت به ترکیب شورای‌عالی کار اضافه شدند و جلسه بعدی با حضور اعضای جدید خواهد بود. اعضای حقیقی شورای‌عالی کار شامل همتی وزیر امور اقتصادی و اتابک وزیر صمت به ترکیب شورای‌عالی کار اضافه شدند و جلسه بعدی با حضور اعضای جدید خواهد بود. معاون روابط کار وزیر تعاون گفت: حداقل و حداکثر عیدی کارگران ۱۴،۳ و ۲۱،۵ میلیون تومان است.

نگاه روز

مدیریت مصارف ارزی: ضرورت و چالش‌ها (بخش اول)

مرصاد شهرودی

تقویت تولید داخلی و خودکفایی در تأمین کالاهای اساسی، تنوع در منابع تأمین ارز، محدودیت یا ممنوعیت‌های گمرکی و مهم‌تر از همه، مبارزه با قاچاق کالا و ارز، به مدیریت مصرف ارز منجر می شود.

در سال‌های اخیر، تحریم‌های اقتصادی و فشارهای بین‌المللی به‌ویژه پس از خروج ترامپ از برجام در سال ۱۳۹۷، منجر به ایجاد چالش‌های جدی در تأمین منابع ارزی و مدیریت اقتصاد کشور شده است؛ لذا این شرایط، نیاز به برنامه‌ریزی و استراتژی‌های مؤثر برای کاهش وابستگی به ارزهای خارجی و افزایش تولیدات داخلی را بیش از پیش ضروری کرده است. در این میان، کاهش مخارج ارزی و مدیریت بهینه مصرف ارز به‌عنوان دو راهکار کلیدی برای عبور از بحران‌های اقتصادی مطرح می‌شود، اما برخی از کارشناسان اقتصادی، بدون درنظرگرفتن مشکلات ارزی، تأکیدی فراوانی بر آزادسازی بازار دارند. بی‌تردید، تحریم‌ها و محدودیت‌های تجاری نه‌تنها بر صادرات نفت تأثیر گذاشته، بلکه واردات کالاهای اساسی و فناوری‌های مدرن را نیز با مشکل مواجه کرده است. از سوی دیگر اگر برای واردات کالاهای اساسی، راهکاری اتخاذ نشود، به سبب کمبود کالا و افزایش قیمت، منجر به نارضایتی‌های اجتماعی و اقتصادی خواهد شد و فشار بر معیشت مردم را افزایش می‌دهد؛ بنابراین، اتخاذ تدابیر مؤثر برای مدیریت منابع ارزی و کاهش هزینه‌های ارزی، یکی از اولویت‌های اصلی سیاست‌گذاران و مدیران اقتصادی کشور خواهد بود، به بیانی این سیاست کاملاً مطابق با نظریه‌های اقتصادی است. در این راستا، تقویت تولید داخلی، تنوع در منابع تأمین ارزی و مدیریت بهینه مصرف ارز می‌تواند به‌عنوان استراتژی‌های کلیدی موردتوجه قرار گیرد. درواقع با سرمایه‌گذاری در تولید داخلی و کاهش وابستگی به واردات، می‌توان به خودکفایی دست‌یافت و همچنین با توسعه صادرات غیرنفتی، منابع ارزی کشور را تقویت کرد. علاوه بر این، ایجاد بسترهایی برای استفاده از ارزهای دیجیتال و تقویت گردشگری می‌تواند به بهبود وضعیت اقتصادی کمک کند. در این یادداشت، قصد داریم، به بررسی شیوه‌های کاهش مخارج ارزی و مدیریت مصرف ارز در شرایط تحریمی اشاره کنیم و راهکارهای عملی برای تحقق این اهداف ارائه دهیم. با اتخاذ این راهکارها، می‌توان به پایداری اقتصادی و بهبود شرایط معیشتی مردم کمک کرد و در نهایت رشد و توسعه اقتصادی را متصور شد.

شیوه‌های کاهش مخارج ارزی و مدیریت مصرف ارز در شرایط تحریمی: شاید بتوان «تقویت تولید داخلی و خودکفایی در تأمین کالاهای اساسی» را یکی از اصلی‌ترین ارکان کاهش مخارج ارزی عنوان کرد، درواقع با افزایش سطح تولید محصولات اساسی نظیر گندم، برنج، روغن و گوشت (سفید و قرمز) نیاز اصلی مردم، یعنی غذا تأمین می‌شود، لذا از خروج ارز جلوگیری خواهد شد. از سوی دیگر خودکفایی در تولید کالاهای اساسی، فارغ از مباحث مدیریت ارزی، کاهش وابستگی به دیگران و امنیت غذایی کشور را تأمین خواهد کرد، موضوعی که مورد تأکید مقام معظم رهبری نیز بوده است و ایشان در بیانات زنده و تلویزیونی نوروز سال ۱۴۰۱ به آن اشاره داشته‌اند.

«مسئله کشاورزی و دامداری بسیار مهم است و کشور باید در محصولات پایه غذایی همچون گندم، جو، ذرت، خوراک دام و دانه‌های روغنی به امنیت کامل و خودکفایی لازم دست پیدا کند. باتوجه‌به وسعت سرزمینی و فراوانی دشت‌های حاصلخیز در کشور این امر ممکن است، البته متأسفانه بخش کشاورزی جزو وابسته‌ترین بخش‌های کشور به واردات است که این وضع حتماً باید تعدیل شود.» اما دست‌یابی به این هدف، در کوتاه‌مدت عملی نیست، لذا با یک برنامه‌ریزی صحیح و بلندمدت، خودکفایی در تأمین کالاهای اساسی محقق خواهد شد. گذر از کشاورزی سنتی به مدرن و سرمایه‌گذاری در آن، حمایت از کشاورزان از طریق تسهیلات مالی، آموزشی و بیمه‌ای، بهبود زیرساخت‌های کشاورزی و بهره‌گیری از علوم روز دنیا و... به‌عنوان الزامات آن شناخته می‌شود. متأسفانه، در حال حاضر پرداخت هزینه‌های خرید محصولات کشاورزی نظیر گندم، به‌درستی صورت نمی‌گیرد و کشاورزان در تأمین معاش خانواده خود با مشکل مواجه هستند. از طرفی به جهت توسعه علمی کشور، شاهد ظهور شرکت‌های دانش‌بنیان هستیم، درعین‌حال بسیاری از نخبگان کشور دارای ایده‌های کاربردی در خصوص افزایش تولیدات کشاورزان و مباحث فراوری آن هستند؛ اما مسائل مالی و قوانین، سد راهی در این زمینه محسوب می‌شود، لذا دولت و مجلس با وضع قوانین و اعطای تسهیلات مالی، به بهبود مهم‌ترین رکن صنعت غذایی کشور یعنی تأمین کالاهای اساسی کمک خواهند کرد. **تنوع در منابع تأمین ارز:** متأسفانه، راهکار اصلی تأمین ارز در ایران، نفت و محصولات وابسته به آن است، درواقع کشور با افزایش صادرات کالاهای غیرنفتی، می‌تواند منابع ارزی بیشتری جذب کند، این ظرفیت در بسیاری از بخش‌ها نظیر محصولات کشاورزی، صنایع‌دستی و محصولات صنعتی وجود دارد، اما به دلیل اینکه از سالیان دور فروش نفت ساده و در دسترس‌ترین مسیر درآمد دولت‌ها بوده، حرکت به این مسیر با کندی فراوانی همراه بوده است. شاید بتوان گفت اگر تحریم‌های نفتی از سوی غرب بر ایران تحمیل نمی‌شد، عملاً همین صادرات غیرنفتی حداقلی نیز تحقق پیدا نمی‌کرد، از سوی دیگر اقتصاد غیرنفتی، از سالیان دور مورد تأکید قانون‌گذاران بوده است و یک جست‌وجوی ساده در فضای رسانه‌ای و علمی کشور نیز حکایت از این ماجرا دارد. در راستای تحقق این امر، ایجاد زیرساخت‌های مناسب برای صادرات، برقراری ارتباط با بازارهای هدف و تبلیغ محصولات ایرانی می‌تواند به افزایش صادرات کمک کند. در این مسیر رایزن‌های اقتصادی تأثیر بسیار بالایی دارند. متأسفانه سفارت خانه‌های ایران در کشورهای دیگر، پیرامون بازاریابی اجناس تولید داخل، ضعیف عمل کرده‌اند، هر چند دولت‌ها همواره تأکید فراوان بر این زمینه داشته‌اند، اما در عمل خروجی خاصی از دستگاه دیپلماسی کشور مشاهده نمی‌شود. از طرفی، توافقات دوجانبه به‌ویژه با کشورهای همسایه برای مبادله کالا، بدون نیاز به ارزهای خارجی یکی از مواردی است که در گفتار بسیاری از کارشناسان اقتصادی مشاهده می‌شود، این نوع تجارت می‌تواند به کاهش نیاز به ارز کمک کند. در این مسیر مذاکرات تجاری با کشورهای همسایه و امضای قراردادهای تجاری برای استفاده از ارز ملی یا کالا (به‌جای ارز) می‌تواند، مفید باشد.

لازم به ذکر است، ارتباط و توافق نباید به چند کشور خلاصه شود، امری که در دولت یازدهم و دوازدهم شاهد آن بودیم، درواقع شیوه اشتباه دولت وقت، سبب شد، خروج آمریکا از برجام ضربات سنگین اقتصادی به کشور تحمیل کند.

Alborz.payam@gmail.com